

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek vedoucího práce

Práci předložil(a) student(ka): Gabriela Kožíšková

Název práce: Přechodové rituály v rámci romské rodiny

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Hirt, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uved'te, do jaké míry byl naplněn*):

Práce Gabriely Kožíškové, soudě podle předběžného shrnutí na straně 3, sleduje několikero cílů. Jednak poskytnout přehled antropologických teorií rituálu, a to s důrazem na charakteristiky jednotlivých rituálů přechodu, jak je rozlišuje A. van Gennep (těhotenství a porod, narození a dětství, iniciační rituály, zásnuby a svatba...), jednak představit, jak různí autoři charakterizují romskou identitu a romskou rodinu, a jednak ukázat, jakým způsobem jsou přechodové rituály realizovány v kontextu romské kultury. Co se posledně uvedeného cíle týká, čerpá autorka jak z romistické literatury, tak z vlastního výzkumu v rámci jedné romské rodiny. Poznatky získané oběma způsoby v závěru práce srovnává. Práce je vzhledem ke standardu bakalářských prací rozsahem více než trojnásobná, to ovšem neznamená, že zvolenou problematiku pojednává hlouběji než je obvyklé. Pokrývá mnoho povrchů a zbytečně se rozbíhá různými směry. Na druhou stranu považuji za cenné, že autorka uskutečnila vlastní terénní výzkum, který byl podepřený určitým teoretickým hlediskem, v jehož intencích jsou interpretovány i výsledky.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Práce je rámována konceptem přechodových rituálů A. van Gennepa, přičemž toto východisko není prakticky aktualizováno s ohledem na jeho pozdější revize. Autorka sice v přehledové části stručně představuje různá pojetí rituálu, ovšem při vlastním výzkumu s nimi nepracuje. Zcela zbytečná je 4. kapitola o „romské identitě“, která je koláží různorodých – a mnohdy velmi sporných a vzájemně nesourodých – postřehů o Romech, a to včetně tezí o „etnických“ a „antropologických“ charakteristikách Romů z pera Evy Davidové, které jsou v kontextu biologické i socio-kulturní antropologie zcela nehajitelné. V 5. kapitole autorka vypisuje, co našla v publikacích romistů k jednotlivým přechodovým rituálům identifikovaným van Gennepem, což jí slouží jako východisko k vlastnímu výzkumu, jehož cílem je: „zjistit, jaké rituály přetrvaly do současnosti a provádějí se dodnes“ (str. 50). V souladu s takto formulovaným cílem autorka výpovědi informátorů interpretuje, coby reprezentaci současné podoby přechodových rituálů u slovenských Romů v komparaci s jejich minulou podobou představenou v romistických publikacích. Vzhledem k tomuto rozvrhu ovšem zarazí poslední odstavec 7. kapitoly (str. 83), ve kterém se autorka od tohoto metodologického konceptu distancuje („...výsledky mého šetření vztahují pouze na romskou rodinu, se kterou jsem výzkum prováděla, nikoliv na všechny slovenské Romy, a už vůbec ne na celou romskou společnost“). V závěru práce autorka též prezentuje doplňkovou analýzu videozáznamů, které pořídili a uchovávají

její informátoři, nicméně jedná se o teoreticky a metodologicky zcela nezajištěnou interpretaci, spíše o převyprávění toho, co se dělo, když informátoři videozáznam autorce přehrávali. Vzhledem k tomu, že se jedná o jakýsi appendix bakalářské práce, nebudu k této části při hodnocení přihlížet. Vedle faktu, že autorka uskutečnila terénní výzkum, oceňuji snahu vést rozhovory s informátory dle předem připravené osnovy, která koresponduje s teoretickým rámcem.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Z hlediska formální úpravy trpí bakalářská práce Gabriely Kožíškové řadou nedostatků. Obsahuje řadu překlepů a stylistických neobratností, množstvím chyb v interpunkci (nadbytečné čárky, chybějící tečky i čárky), chyby ve jménech citovaných autorů, obrazová příloha má pouze dekorativní charakter, není explicitně propojena s textem. Umístění odkazu na citovaný zdroj na konec odstavce, aniž by byly použity uvozovky, znemožňuje určit hranici mezi vlastním textem a parafrází zdroje.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Jakkoli je způsob, jak autorka přechází od východisek přes realizaci výzkumu až k závěrům, problematický, hodnotím jednoznačně kladně, že práce nezůstává na úrovni nestrukturované deskripce. Za pozoruhodné považuji některé výpovědi informátorů prezentované na stranách 55 – 83, domnívám se, že kdyby autorka neuvízla ve schématu „dříve – nyní“, resp. v pasti metodologického nacionalismu, dokázala by napsat výbornou práci. Za výraznou slabinu práce naopak považuji nekritickou práci s prameny i z vlastních zkušeností (viz úvod, ve kterém autorka – byť v pozitivním duchu - recykluje řadu obecně sdílených stereotypů, jichž by se coby kandidátka na titul z oboru Sociální a kulturní antropologie neměla dopouštět).

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Vysvětlete, proč vaši informátoři považují křest za významnější událost než svatbu.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

velmi dobře – dobře (v závislosti na kvalitě obhajoby)

Datum: 30. 12. 2013

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie

